

Słownictwo, perswazja, odmiany polszczyzny

znaczenie wyrazów, homonimy, perswazja i manipulacja, odmiany polszczyzny

opracowanie: **Mateusz Będkowski** · niekazmuliczyc.pl

KLUCZ NAUCZYCIELA

Grupa A

Suma: 22 pkt

Czas: 45 min

11 zadań · 22 punkty · 45 minut · bez słownika · pisz czytelnie · w zadaniach otwartych liczy się poprawna forma i pisownia.

Zadanie 1. (0–1)

ZAMKNIĘTE

Co to jest treść znaczeniowa wyrazu?

- A.** zbiór cech wspólnych wszystkim desygnatom
- B. zbiór wszystkich przedmiotów nazywanych tym wyrazem
- C. liczba znaczeń wyrazu
- D. wyraz o przeciwnym znaczeniu

Odpowiedź: A**Rozwiązanie:** Odpowiedź: zbiór cech wspólnych wszystkim desygnatom.

Błędne odpowiedzi: błędne odpowiedzi.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.**Zadanie 2. (0–1)**

ZAMKNIĘTE

Która cecha świadczy o uczciwej perswazji?

- A. wywoływanie strachu i pośpiechu
- B.** odwoływanie się do sprawdzalnych faktów i rzeczowych argumentów
- C. ukrywanie ważnych informacji
- D. obrażanie osób o innym zdaniu

Odpowiedź: B**Rozwiązanie:** Odpowiedź: odwoływanie się do sprawdzalnych faktów i rzeczowych argumentów.

Błędne odpowiedzi: błędne odpowiedzi.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.**Zadanie 3. (0–1)**

ZAMKNIĘTE

Czym jest polszczyzna ogólna?

- A. odmianą używaną wyłącznie w internecie
- B. językiem jednej wsi
- C.** odmianą zrozumiałą dla wszystkich, używaną w szkole i mediach
- D. językiem tylko starszych ludzi

Odpowiedź: C**Rozwiązanie:** Odpowiedź: odmianą zrozumiałą dla wszystkich, używaną w szkole i mediach.

Błędne odpowiedzi: błędne odpowiedzi.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Która para to homonimy?

- A. piękny — śliczny
- B. bal (zabawa taneczna) — bal (gruba kłoda drewna)**
- C. pies — jamnik
- D. dom — domek

Odpowiedź: B

Rozwiązanie: Homonimy: bal (zabawa taneczna) — bal (gruba kłoda drewna).

Błędne odpowiedzi: inne relacje znaczeniowe.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Zakreśl wyraz o szerszym zakresie znaczeniowym.

1. krzesło / mebel
2. pies / zwierzę
3. wróbel / ptak

Odpowiedź: 1. mebel; 2. zwierzę; 3. ptak

Rozwiązanie: Wyraz nadrzędny ma szerszy zakres.

Punktacja:

1. 1 pkt — podpunkt 1
2. 1 pkt — podpunkt 2
3. 1 pkt — podpunkt 3

Podaj synonim i antonim wyrazu.

1. szczęśliwy — synonim: _____, antonim: _____
2. początek — synonim: _____, antonim: _____

Odpowiedź: 1. np. zadowolony; nieszczęśliwy; 2. np. rozpoczęcie; koniec

Rozwiązanie: Uznaj trafne pary.

Punktacja:

1. 1 pkt — „szczęśliwy”
2. 1 pkt — „początek”

Perswazja czy manipulacja?

1. Jeśli mnie lubisz, to dasz mi odpisać zadanie.

perswazja / manipulacja

2. Wszyscy fajni ludzie mają już ten telefon — tylko ty nie masz!

perswazja / manipulacja

3. Przyjdź na kiermasz — dochód przeznaczymy na schronisko.

perswazja / manipulacja

4. Jedz warzywa, bo mają witaminy potrzebne do wzrostu.

perswazja / manipulacja

Odpowiedź: 1. manipulacja; 2. manipulacja; 3. perswazja; 4. perswazja

Rozwiązanie: Argumenty czy podstęp?

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3
4. **1 pkt** — podpunkt 4

Nazwij chwyt manipulacyjny.

1. Wszyscy w klasie już byli na tym filmie — chyba nie chcesz być jedynym, który go nie widział?

presja grupy / sztuczny pośpiech / szantaż emocjonalny

2. Jeśli naprawdę jesteś moim przyjacielem, oddasz mi swój deser.

presja grupy / sztuczny pośpiech / szantaż emocjonalny

3. Promocja tylko dziś do północy! Potem cena wzrośnie trzykrotnie!

presja grupy / sztuczny pośpiech / szantaż emocjonalny

Odpowiedź: 1. presja grupy; 2. szantaż emocjonalny; 3. sztuczny pośpiech

Rozwiązanie: Trzy chwyt.

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3

Rozpoznaj wyraz: termin naukowy, archaizm, kolokwializm czy regionalizm?

1. ziomek — _____
2. równoleżnik — _____
3. pyry (ziemniaki) — _____
4. rychło — _____

Odpowiedź: 1. kolokwializm; 2. termin naukowy; 3. regionalizm; 4. archaizm

Rozwiązanie: Słownictwo o ograniczonym zasięgu.

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3
4. **1 pkt** — podpunkt 4

Zamień manipulację na uczciwą zachętę.

1. Wszyscy już mają ten plecak — tylko ty nie!
-

Odpowiedź: 1. np. Ten plecak jest wygodny i ma wiele kieszeni, więc dobrze sprawdzi się w szkole.

Rozwiązanie: Ocenia nauczyciel.

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1

Przekształć wypowiedź nieoficjalną na oficjalną.

1. Nara, spadam do domu.
-

Odpowiedź: 1. np. Do widzenia, wracam już do domu.

Rozwiązanie: Formy grzecznościowe.

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1

Zasady przyznawania punktów

- Zadania zamknięte: 1 pkt za poprawną odpowiedź; 0 pkt za błędną, za brak odpowiedzi albo za wskazanie więcej niż jednej odpowiedzi.
- Zadania otwarte i z lukami: punkty według kryteriów podanych przy zadaniu. Każdy poprawny sposób rozwiązania jest akceptowany, także inny niż w kluczu.
- Przy poprawnej metodzie i błędzie rachunkowym uczeń traci tylko punkt za wynik końcowy; sam wynik bez wymaganego zapisu obliczeń daje najwyższy punkt za odpowiedź, jeśli kryteria tak stanowią.

Proponowana skala ocen (22 pkt)

22–20 pkt: bardzo dobry · 19–17 pkt: dobry · 16–13 pkt: dostateczny · 12–9 pkt: dopuszczający · 8–0 pkt: niedostateczny

Progi orientacyjne: ok. 90% / 75% / 55% / 40%. Dostosuj je do wewnętrznych zasad oceniania.